

РЕЦЕНЗИЯ

От

Проф. д-р Вера Борисова Крумова, дм,

**Хоноруван преподавател в Катедра „Ортодонтия“ на ФДМ към МУ –
Варна, избрана за вътрешен член на научното жури със заповед на
ректора на МУ – Варна № Р-109-500 от 23.07.18 г.**

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в област висше образование: 7. Здравеопазване и спорт по професионално направление 7.2. Стоматология и докторска програма „Детска стоматология“

Автор: д-р Десислава Георгиева Димитрова – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Детска дентална медицина“, Факултет по дентална медицина, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна

Тема: Неснемаемо коронково протезиране в детска възраст – функционални аспекти

Научни ръководители:

Доц. д-р Мариана Йорданова Димова – Габровска, дмн

Доц. д-р Радосвета Стоянова Андреева-Борисова, дм

Научен консултант: Доц. д-р Ружа Златанова Панчева-Димитрова, дм

Представеният ми комплект материали е в съответствие с процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ в МУ-Варна от Правилника на МУ-Варна и включва всички необходими документи.

Кратки биографични данни за докторанта:

Д-р Десислава Георгиева Димитрова е родена на 23.08.1991 г. в град Русе. Завършва средното си образование в Математическа гимназия „Баба Тонка“ – гр. Русе през 2010 г. Придобива образователно квалификационна степен „магистър“ по специалност „лекар по дентална медицина“ през 2016 г. във Факултет по Дентална медицина към Медицински университет – гр. София. Участник в редица български и европейски научни конгреси. Съавтор в 4 български и 2 чуждестранни публикации. Член е на БЗС.

Дисертационният труд е представен на 184 страници, включващи текст, илюстративен материал от 72 фигури и 16 таблици - 9 в основния текст и 7 в приложенията и книгопис от 32 литературни източници, от които 41 на кирилица и 238 на латиница. Трудът е структуриран правилно и съдържа всички основни раздели: въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, заключение, изводи, приноси, библиография и приложения.

Темата е актуална и значима, тъй като дефектите в зъбните структури, вследствие на кариеса и неговите усложнения, повлияват негативно не само нормалната дъвкателна и говорна функция, хранителния прием и външния вид на децата, но могат да бъдат и причина за възпрепятстване на растежните процеси на челюстните кости и предпоставка за развитие на ортодонтски деформации, възникване на психоемоционални промени и смущения в социалното развитие на децата.

Необходимостта от разработваната тема е подчертана още във въведението, където са посочени най-съществените предимства на неснемаемото коронково протезиране.

Литературният обзор е подробен и добре структуриран, съобразно целта и задачите на разработката. Задълбочено и логически последователно са разгледани различните методи и материали за сменяемо и несменяемо протетично лечение в детска възраст. На сравнителен анализ са подложени предимствата и недостатъците на различните видове коронкови протезирания в детска възраст. На основата на подробно проучване на удовлетвореността на пациентите след протезиране са формулирани основните фактори, оказващи влияние върху субективната оценка на децата и родителите за проведеното лечение. Обоснована е необходимостта от провеждането на изследване, относно хранителния прием на децата, след възстановяване на кариозните им дефекти.

Заключението и констатациите от литературния обзор представят нерешените и частично решените въпроси и насочват към обективна необходимост от апробиране на съвременните методики и разработване на приложими в ежедневната практика клинично-лабораторни протоколи за протетични лечения с коронки от цирконии и по CAD/CAM технологията за изработване на композитни коронки при децата.

Изводите от литературния обзор позволяват ясно и конкретно формулиране на **целта**: „на основата на социологични и клинични изследвания да се въведат и апробират в практиката методики за лечение в детска възраст с несменяемо коронково протезиране, като се оцени функционалния медико-биологичен показател.“

За изпълнението на тази цел са определени четири основни задачи. Изследваният материал е достатъчен, за да се изведат достоверни и репрезентативни резултати. Методиките са умело подбрани и включват съвременни социологически и клинични методи.

По първа задача е проведено анкетно проучване относно основните тенденции в приложението на различните протезни конструкции в ежедневноната практика на 767 лекари по дентална медицина в България. Източник на информация е анкетна карта с 14 въпроса.

По втора задача е представен клинично-лабораторен протокол за протетично лечение с композитни CAD/CAM корони. В представената методика са дадени подробно отделните стъпки от прилагането ѝ, което показва стриктното им клинично изпълнение и тяхното много добро познаване от дисертантката. Успоредно с това, д-р Димитрова предлага и своя модифицирана техника за възстановяване на силно разрушените детски зъби с фабрични циркониеви корони.

Към същата задача е предложена методика за подробно изследване на субективната оценка на децата и техните родители от проведеното протетично възстановяване, като метод за определяне на крайния успех от лечението.

По трета задача е проведено клинично изследване на говорната функция, чрез серия от логопедични тестове, в резултат, на което е оценено влиянието на възстановяванията във фронталните участъци върху правилното звукообразуване и артикулация. Този подход на първична профилактика при фронталните зъби, освен отношение към посочените функции, е особено важен и за предотвратяването на парафункции, водещи до възникване на зъбно-челюстни деформации.

По четвърта задача са изследвани 103 пациента, разделени в 4 възрастови групи. Обект на наблюдение е дневният прием на основните макронутриенти (белтъци, въглехидрати, мазнини и вода) от децата, преминали протетично лечение с различни коронкови конструкции.

Използваните методики са подробно описани. Проведените изследвания, свързани с осъществяване на четирите основни задачи, са правилно методологично планирани и проведени. Резултатите са добре описани и придружени от таблици и фигури. Правилно са подбрани използваните статистически методи, което е предпоставка за достоверността на направените изводи.

Получените резултати обуславят най-съществените приноси на разработката, които могат да бъдат разгледани като:

Научно-приложни приноси:

1. Въз основа на анкетно проучване са проучени основните тенденции по отношение на използваните материали и методи на протетичното лечение с неснемаеми коронкови конструкции. Изведени са статистически значими изводи, въз основа на данните получени от анкетираните лекари по дентална медицина в България.
2. За пръв път у нас са анализирани промените в оралната хигиена и гингивалните тъкани след възстановяване с композитни CAD/CAM и фабрични циркониеви корони.
3. Направен е анализ на удовлетвореността от протетично лечение с CAD/CAM и фабрични циркониеви корони на децата и техните родители. Разработени са въпросници за оценка на субективното мнение на малките пациенти и техните настойници.
4. За пръв път у нас е проведено проучване относно звуковата артикулация и говорната функция на деца преди и след поставяне на протезни конструкции във фронталните сектори на съзъбието.
5. Въз основа на оценка на хранителния прием на протеини, въглехидрати, фибри и мазнини е изследвано влиянието на протетичното лечение върху възможността за осъществяване на пълноценно и балансирано хранене.

Методични приноси:

1. Предложена е методична последователност за протетично лечение на временни зъби с фабрични циркониеви корони и неснимаеми коронкови конструкции, изработени по CAD/CAM технология от композитен материал.
2. За пръв път у нас са анализирани и оценени възможностите, предимствата и функционалните аспекти на естетичното неснемаемо коронково протезиране в детска възраст.
3. На основата на методична последователност за логопедично изследване на говорната функция са изследвани звуко-произношението и говорната артикулация при деца преди и след възстановяване на нарушенията в твърдите зъбни структури във фронталните сектори на съзъбието и са изведени общи характеристики.
4. Посредством субективната оценка на децата и техните родители от проведеното протетично лечение е оценен крайният резултат от коронковото протезиране по трите медико-биологични показатели – профилактика, функция, естетика.

Приноси с потвърдителен характер:

1. Потвърждава се високата профилактична стойност на фабричните циркониеви корони по отношение на оздравителните процеси в околните гингивални тъкани.
2. Доказана е високата удовлетвореност на децата и родителите по отношение на основните аспекти на протетичното лечение (профилактика, функция, естетика) след възстановяване с фабрични циркониеви корони.
3. Възстановяването на целостта на зъбните структури във фронталните сектори на съзъбието значително подобрява произношението на шептящите звуци.

Заклучението е пълно, логично и правилно структурирано. Изведени са 7 извода, които са вярно и точно формулирани.

Приложеният към дисертацията автореферат отговаря на изискванията и отразява в съкратен вид дисертационния труд.

Във връзка с дисертационния труд са представени три научни публикации и шест участия с доклади и постерни презентации в научни форуми у нас.

Заключение:

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд на д-р Десислава Георгиева Димитрова за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на тема: „Неснемаемо коронково протезиране в детска възраст – функционални аспекти“ отговаря на всички изисквания за присъждане на научни степени и звания съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ).

Оценявам положително дисертационния труд и научните му приноси и категорично и убедено ще гласувам с „Да“ за придобиване на научната и образователна степен „Доктор“ на д-р Десислава Георгиева Димитрова.

08.08.181.

Гр. Варна

РЕЦЕНЗЕНТ:

/Проф. д-р Вера Крумова, дм/